

Uit : "Ontvreemd" Hoofdstukken 1,2,3.

H1

Die droom had ze al eens eerder gehad. Maar de beklemming bij het wakker worden kende ze niet. Zo'n bijna-angstgevoel. Je lijf ligt daar ergens als een hoopje dood in bed en je weet niet of jij het bent. Je handen knijpen in je borsten, woelen in je buik, graaien in je kruis. En ze vertellen je precies wat ze voelen: een lege plek.

Je bent iets wat er niet is.

Ook de droom was leeg. Welbeschouwd was er niets en gebeurde er niets. Er was alleen dat verlaten landschap zonder licht. En op de een of andere manier wist ze dat het geen kwestie was van licht dat uit was. Het was de duisternis die als een vuur haar ogen brandde.

Het duurde lang voor haar handen weer houvast vonden aan haar lijf. Barstende koppijnen in dat lijf. Rauwe kelen. Krampende magen, die op kotsen stonden. En daar was opeens de dag, verblindend helder in de kamer. De gordijnen waren open, de lampen aan. In de opengevallen spiegeldeur van de kledingkast zag ze een vrouw op bed liggen. Er lag geen deken over haar heen. Ze was nog volledig gekleed: een strakke, auberginekleurige broek met daarboven een dichtgeknoopt zwart katoenen jack en aan haar voeten laarsjes van krokodillenleer. Flarden herinnering dansten in het rond, maar verdwenen als spinrag zodra ze ernaar reikte. Het was laat geworden vannacht in eetcafé De Noorderzon samen met de collega's van Het Centrum. Ze had weer eens te veel gedronken, dat mens daar in die spiegel, die kleurechte, piekharige blondine. Aleid Winkel heette ze. Ze was het zelf, dat wist ze ook wel. Maar ze was het tegelijk ook niet. Dat gevoel: je bent een vreemdeling.

Het bonkte in haar hoofd toen ze overeind kwam. Ze probeerde te raden hoe dat mens daar in dat bed was thuisgekomen. Met de taxi? Of had Waalko haar uiteindelijk toch zijn auto in weten te praten? Collega Waalko, die zich de hele avond 'om haar bemoeid' had en een plek naast haar aan de grote eettafel had opgeëist met de smoes dat hij wilde praten over een ex-cliënt. Meteen aan het begin van de avond al. Dat 'praten over' had ze afgehouden. Ze wilde het op zo'n avond niet over het vak of probleemgevallen hebben. Niettemin had hij het steeds weer geprobeerd, quasi-grappig als een *running gag*. Om het gesprek op gang te houden, contact te maken, haar uit te dagen, haar uit haar tent te lokken, haar in te palmen. Ze had hem, steeds op vriendelijke, maar besliste toon, te kennen gegeven geen behoefte te hebben aan zijn versiercomplimentjes over hoe goed ze eruitzag en over haar smaakvolle kleding. En al helemaal niet aan zijn veelzeggende blikken, zijn half toevallige aanrakingen, zijn ontboezemingen over vroegere relaties, zijn opmerkingen als "Dit heb ik nooit eerder aan een vrouw verteld ...". Maar hoe meer zij hem wegbonjourde, hoe leuker hij het leek te vinden en – dat moest ze hem op een gegeven moment toch nageven – hoe spitsvondiger hij de barrières die zij opwierp wist te slechten.

En toen ... Toen had de drank de regie kennelijk overgenomen.

Hadden ze nog geneukt? Zo stom was ze met haar laveloze kop toch niet geweest? Ze kon zich er niets van herinneren. Niet dat ze het gedaan hadden, maar ook niet dat ze het niet gedaan hadden. Ze had haar kleren nog aan. Was dat geen concrete hint?

Ze beukte tegen haar voorhoofd in de vergeefse hoop dat de scherven van haar geheugen zich weer tot een geheel zouden vormen. Had ze beter niet kunnen doen. Kreunend liet ze zich weer achteroverzakken. Zelfs het licht deed nu pijn. Ze trok een kussen over zich heen om haar ogen te beschermen. Deze pijn was nog tot daar aan toe. Echt pijnlijk, érgelijk pijnlijk, was het dat ze zich niets van haar thuiskomst kon herinneren.

Toen haar vader zaliger nog zwaar dementerend in een verpleeghuis zat en haar niet meer als zijn dochter herkende, had ze zich vaak afgevraagd hoe het was als je je niets meer kon herinneren.

Ja, dan was je iets geworden wat er niet meer was.

Ze was therapeut genoeg om zich af te vragen of ze die droom, waarin niets gebeurde, en dat gevoel van vervreemding erna, misschien als een aanwijzing moest zien, dat Waalko en zij het wel degelijk nog gedaan hadden. Ook onder de douche kwam ze er niet uit. Hoewel de mist in haar hoofd langzaam optrok en ze het verloop van de avond globaal weer voor zich zag, kon ze zich van haar thuiskomst niets herinneren. Zorgvuldige inspectie van haar lichaam leverde in elk geval geen aanwijzing op dat het gebeurd was. Dat was geruststellend, maar toen ze eenmaal in de keuken zat en over haar kommetje yoghurt met muesli naar de boom voor het raam staarde, merkte ze dat de beklemming en vervreemding nog steeds in haar rondspookten.

Boris Schothorst! Dat was hem, de naam van de cliënt voor wie Waalko zo'n belangstelling zei te hebben. Zou die droom en dat beklemmende gevoel erna misschien iets met hem te maken hebben? Ze had vorige week een intakegesprek met hem gehad. Gisterochtend had hij haar gebeld en wat hij vertelde, vond ze ernstig genoeg om een extra afspraak in te lassen. Het kon nog net aan het eind van de dag, vlak voor het etentje. Maar ze had voor niets zitten wachten en hij had niet de moeite genomen even af te bellen. Die dingen gebeurden. Op het laatste moment deinsden de mensen weer terug voor een gesprek over hun angsten en problemen. Maar in zijn geval was het onbegrijpelijk. Ze had zijn nummer gebeld, maar er werd niet opgenomen. Tegen alle regels van Het Centrum in had ze het dossier in haar tas gestopt en meegenomen. Om het verslag van het gesprek de volgende ochtend thuis nog eens goed door te lezen.

Ze zocht haar tas, maar bedacht dat ze die met haar dronken kop natuurlijk in De Noorderzon had laten staan. Ze belde meteen en kreeg de schoonmaakster aan de lijn. Er was geen tas gevonden. Ze belde Het Centrum. Misschien had Anja, de secretaresse die naast haar aan tafel zat, de tas meegenomen. Anja wist van niets. Ook op Aleids werkkamer in Het Centrum lag geen tas. En evenmin het dossier.

"Verdorie, Aleid", zei Anja, "vertel je me nu dat je het dossier gisteravond mee naar huis genomen hebt? Daar hebben we nou net die oekaze van Terwee over gehad. Dat het onder geen beding meer mocht. Naar aanleiding van dat zelfmoordgeval toen, je weet wel."

Aleid wist het donders goed. De acute dienst moest te allen tijde kunnen beschikken over de dossiers van de cliënten die op Het Centrum in behandeling waren. Onder geen enkele voorwaarde mochten ze nog mee naar huis genomen worden. Als je er per se een nodig had, moest je maar een kopie maken.

"Ja, ik weet het", gaf Aleid toe, "mijn enige excuus is dat iedereen al weg was toen ik dat gesprek zou hebben."

"Wat doen we nu?" vroeg Anja.

"Waalko heeft me naar huis gebracht. Misschien heeft hij mijn tas."

"Hij was hier net, maar hij heeft niets afgeleverd. Is het nog wat geworden met hem?"

"Nee", zei Aleid. Ze had geen zin Anja te laten merken dat ze het niet zeker wist.

"Wacht even", zei Anja, "ik zie hier in zijn agenda dat hij zo meteen klaar is met een gesprek. Dan bel ik hem even. Zaten je pasjes en je geld er ook in?"

"Nee, die hou ik altijd apart."

"Dat is dan mazzel."

Tien minuten later belde Anja terug. Waalko had niets gevonden. Hij had Anja de sleutel gegeven om te kijken of Aleids tas in zijn auto lag. "En wat denk je?" Anja's stem klonk somber en zwaar.

"Geen tas en geen dossier."

"Onder de voorstoel. De tas met het dossier. Niks aan de hand, toch?"

H2

Het dossier. Godzijdank! Eenmaal op Het Centrum dook ze er meteen mee haar kamer in. De kater in haar hoofd begon te vervagen, maar met haar vermogen om zich te concentreren was het nog slecht gesteld. De plek in haar geheugen, waar ze het intakegesprek met Boris Schothorst had opgeslagen, was ze kwijt. Daarom dwong ze zichzelf het verslag te lezen in de hoop er iets in te vinden wat haar ongerustheid kon verklaren of anders kon wegnemen. Had ze wat gemist in het gesprek? Was ze vergeten eventuele suïcidale neigingen goed uit te vragen? Had ze wel de goede diagnose gesteld en de juiste conclusies getrokken? *'Boris Schothorst'*, las ze, *'is een leeftijdsadequate dertiger (geboren 1974) die zich aanmeldt met paniekgevoelens en slaapstoornissen, die hem in ernstige mate ontregelen en zijn functioneren (als beeldend kunstenaar) onmogelijk maken. "Ik zit daar maar te staren en krijg geen streep meer op het doek", zegt hij. Er is sprake van een depressieve stemming, maar suïcidale gedachten worden ontkend.'*

Daar stond het al meteen. Enigszins gerustgesteld las ze verder.

'Ik ken cliënt nog goed van een jaar geleden toen hij samen met zijn vriendin (Clementien Deruwe) bij mij een viertal relatiegesprekken had. Dat viel destijds binnen het kader van het Korte Behandelingsteam bij de Voordeur (zie dossier V12033). De gesprekken leidden ertoe dat cliënt eindelijk duidelijkheid verschaftte door de relatie met Clementien te verbreken en volledig te gaan voor zijn 'flamboyante' minnares, een Bosnisch Servische collega-kunstenaar. (Cliënt heeft zelf ook een gedeeltelijk Servische achtergrond, zie verder.) Ex-vriendin Clementien heeft daarna een aantal opvanggesprekken gehad bij collega Waalko Woesteinde.'

Ah, Waalko. Ze stopte met lezen. Het gesprek kwam in een keer weer helemaal terug en ze zag cliënt Boris voor zich, zoals hij daar aan de andere kant van het bureau zijn verhaal verteld had. Een wat gedrongen man met een stevig, markant gezicht en een robuuste, zwarte hardos. Zijn rustige, wat gedragen sonore stem was in tegenspraak met zijn onrustig bewegende handen en onthutste, heen en weer schietende ogen. Ook het verhaal over zijn angstvisioen zat weer met alle details in haar hoofd. Midden in de nacht toen hij naar de wc moest, zag hij twee mannen aan een tafel met drie stoelen zitten. Ze hadden een hemelse glimlach op hun gezicht, maar hun hoofd hing er vrijwel losgehakt bij terwijl ook de rest van hun lichaam eruitzag alsof er een bulldozer overheen was gegaan.

Ze probeerde te bedenken waarom Waalko in Boris Schothorst geïnteresseerd zou kunnen zijn. Was Clementien, de ex van Boris, dan nog steeds bij hem in behandeling? Als dat zo was, dan was het vreemd dat hij daar niets over gezegd had. Het idee destijds was dat het in een paar gesprekken bekeken zou zijn.

Ze besloot er maar meteen werk van te maken en Waalko zelf te vragen hoe het zat. Ze trof hem op zijn kamer.

"Ben je nog goed thuisgekomen, vannacht?" begon ze omzichtig.

"Zo te zien, wel." Het ontging Aleid niet dat hij boos klonk.

"Ik had te veel gedronken", zei ze. "Het spijt me als ik rare dingen heb gedaan."

"Rare dingen? Het is maar wat je raar noemt."

"Hoe heb je me eigenlijk mijn huis in gekregen?"

"Hoe ik jou je huis in gekregen heb?!" Waalko lachte schamper. "Mijn hemel! Je wist niet hoe gauw je mijn auto uit moest komen en je deur voor mijn neus dicht moest slaan. Alsof ik de duivel in eigen persoon was die jou achterna zat."

Er gleed even een glimlach over haar gezicht. Ze was opgelucht. De boodschap was dat ze kennelijk heel goed in staat was om ook in dronkenschap te doen wat ze wilde en niet te doen wat ze niet wilde. Het leek er zelfs op dat ze daar dronken beter toe in staat was dan nuchter.

"Ik was beroerd en misselijk, vannacht. Ik wilde niet kotsen in je auto."

"Dronken? Beroerd? Misselijk? Niets van gemerkt. Volgens mij was je volkomen nuchter en zei je precies wat je wilde zeggen en deed je precies wat je wilde doen."

"En wat zei ik dan?"

"Kom op, Aleid. Doe nou niet net of je van niets weet. Ik ga het hier niet nog eens herhalen. Ik kan je zeggen dat ik wel eens eerder ben afgepoeierd, maar zoals jij me vannacht de les gelezen hebt ... Dat hoeft niet nog eens. Je hebt me nog net niet in mijn kruis getrapt, maar het voelt wel alsof je er een tiental zelfmoordcommando's op losgelaten hebt."

Daar kon ze om lachen, om die zelfmoordcommando's, maar ze hield meteen in.

"Het spijt me dat ik doorgeslagen ben. Ik was echt goed van de kaart. Ik wist tot op dit moment niet hoe ik vannacht thuisgekomen ben."

"Echt niet? Maar we weten dat dwazen en dronkelappen de waarheid spreken over wat ze denken en voelen."

"Ja, dat klopt. Maar ik heb je de hele avond toch laten merken dat ik niet van je avances gediend was."

"Avances? Het was een spelletje. Een flirt. Meer niet. Je moest er om lachen en je stapte trouwens maar wat vlot bij me in de auto."

Aleid zuchtte. "Goed: jouw spelletje, mijn oorlog."

"Duidelijk."

"En dat gevis naar die Boris Schothorst, was dat dan ook een spelletje?"

"Natuurlijk was dat een spelletje. Ik had in de agenda bij Anja gezien dat het je laatste afspraak was voor het etentje."

"En je wist niet dat het de vroegere vriend was van Clementien Deruwe, met wie jij vorig jaar die opvanggesprekken had?"

"Zijn naam zei me wel wat, maar ik kon niet helder krijgen waarom. Vandaar misschien dat ik er ook zo op door bleef gaan. Denk je niet?" De bittere, aanvallende ondertoon was ineens verdwenen. Hij was in het defensief gedrongen.

"Heb je dan nog steeds gesprekken met haar?"

"Nee, allang niet meer, uiteraard."

Hij nam de telefoon aan, die al een tijd overging. "O jé", zei hij, "zeg maar dat ik er zo aan kom." Hij legde de hoorn weer neer. "Mijn vriendin", verklaarde hij olijk, "staat zonder huissleutel bij de receptie."

"Zo, ik wist niet dat je een vriendin had. En je gedrag gisteravond wees daar ook niet bepaald op."

"Een beetje flirten mag toch wel? En bovendien, ik zeg dan wel vriendin, maar ik weet nog helemaal niet wat het is en of het wat wordt. Een buitenlandse die een paar weken bij me logeert. Aantrekkelijk genoeg, maar ... ze heeft, vrees ik, zo haar eigen geheime agenda."

Aleid liep met hem mee naar de receptie om te kijken of haar volgende cliënt al gearriveerd was. De vriendin stond er op Waalko te wachten. Een vrouw van een jaar of 35. Grote, donkerbruine hertenogen in een gaaf gezicht. Waalko voelde zich kennelijk verlegen met haar aanwezigheid en nam niet de moeite haar voor te stellen. Het bleef bij een korte blik in het voorbijgaan.

Een korte blik? Maar wel een blik die lang bleef hangen. Zelfs toen ze al weer terug was op haar eigen kamer keken die grote, donkere ogen haar nog aan. Koel? Berekenend? Taxerend? Indringend? Het waren niet de goede woorden. Ze kon zich niet herinneren dat iemand haar ooit zo aangekeken had.

"Mooie vrouw", zei ze tegen Waalko toen hij even later bij haar in de deuropening stond om te checken of hun onderbroken gesprek was afgelopen. "Wat een ogen."

"Ach", zei hij, terwijl hij zijn schouders ophaalde, "ze ziet er mooier uit dan ze is."

"Je bedoelt dat je haar niet in je bed krijgt?"

"Dat ook, ja."

"En dan probeer je het maar bij mij?"

"Zeg, kunnen we hier niet gewoon over ophouden? Of is het echt oorlog?" Hij beerde boos weg naar zijn eigen kamer.

Met het dossier voor zich op haar bureau kwam het toch weer terug: een gevoel van onzekerheid over het gesprek met Boris en haar inschatting van de ernst. Wat betekende het dat hij niet was komen opdagen op een afspraak die hij zes uur eerder op eigen initiatief min of meer afgedwongen had?

Ze besloot toch maar tot actie over te gaan en hem te bellen. Een vrouw nam op en vertelde dat hij gisteren naar Bosnië was vertrokken.

"Maar hij wilde toch niet naar Bosnië?" stelde Aleid. De stilte aan de andere kant deed haar beseffen dat ze een stommitieit begaan had.

"Hoe weet u dat? Wie bent u eigenlijk? Bent u van de pers?"

"Mijn naam is Aleid Winkel en ik ben niet van de pers." Ze had geen zin om meteen te vertellen waar ze dan wel van was. Wat dat betreft lag Het Centrum gevoelig. Ze sprak vermoedelijk met Boris' vriendin, Ivana. Het kon heel goed zijn dat hij zijn bezoek aan Het Centrum verzwegen had. "Ik bel hem, omdat we gisteren een afspraak hadden en hij niet is komen opdagen en ook niet heeft afgebeld. Ik vroeg mij af of een van ons zich in de dag vergist heeft en hij misschien van plan is vanmiddag te komen. Dat moet ik dan afzeggen."

"Hoe was uw naam ook weer? Aleid Winkel? O, zijn afspraak op het Centrum? Zal hij vergeten zijn. Overkomt hem vaker als hij het niet belangrijk genoeg vindt."

"En ik heb nu gesproken met ...?"

"Ivana Bozić."

"Als hij weer terug is, wilt u dan tegen hem zeggen dat ik afwacht tot hij contact opneemt."

"Ik zal het hem zeggen."

Aleid legde de telefoon bedachtzaam neer. Voor het eerst formuleerde ze de vraag die sinds vanochtend door haar hoofd spookte. Die vraag had inderdaad te maken met onzekerheid over de diagnose en haar inschatting van het geheel. Er was één categorie die ze niet had ingecalculeerd. Dat was de categorie van géén paranoia, van géén zelfmoord, van géén trauma, van géén opgekropte emoties, geremde gevoelens of verdraaide cognities. De categorie van géén stoornis, maar van een reële bedreiging in de werkelijkheid, waarvoor je bij de psycholoog, de psychotherapeut en de psychiater aan het verkeerde adres bent. De categorie waarvoor je beter naar de politie kunt gaan, of naar de wapenwinkel of naar een cursus zelfverdediging.

Ze snapte niet waarom ze daar in Boris' geval nu ineens zo sterk aan moest denken. Concrete aanwijzingen waren er niet. Welbeschouwd was het vreemd dat ze eraan dacht. Iets in Boris' houding misschien? Iets in zijn stem in het laatste telefoongesprek? Iets ...

Onzin! Ze kon maar beter ophouden met haar geneuzel en zich zekerder van zichzelf voelen en van haar kunde om de problemen van een ander goed in te schatten. Maar bij die kunde hoorde nu juist dat je ook je twijfels de ruimte gaf.

H3

De Noorderzon was een van de aangename eetcafés. Vanaf Het Centrum was het maar een paar minuten lopen. Ze zat er graag en vaak. Meestal om iets te drinken na het werk en er de krant te lezen. Maar als ze lang had doorgewerkt of geen zin had om boodschappen te doen en te koken, bleef ze er ook wat eten. Het was er niet modern volgestouwd met minieme tafeltjes en stoeltjes om maar zo veel mogelijk kilo mens per vierkante meter te kunnen herbergen. Het was ruim opgezet, met grote tafels en voldoende loopruimte ertussen. Bovendien kon je er als vrouwalleen zitten zonder lastiggevallen te worden door kerels die meenden wat in de aanbieding te hebben. En als zo'n opblaasego onverhoopt toch op je afstapte, kwam Dikke Joris in een mum van tijd achter de bar vandaan om te vragen of 'alles hier wel in orde was'.

Ze was halverwege met haar Griekse salade toen ze opkeek, omdat iemand zich over de tafel boog om haar gezicht te kunnen zien.

"Je bent het", constateerde de jonge vrouw nuchter. Blauwe ogen, omzoomd door verwaaide, kastanjebruine haren, glimlachten haar toe. Aleid kende het gezicht, maar zocht – vanwege de café-entourage en de familiale toon – vergeefs in het vrienden-, kennissen- en collegabestand van haar geheugen. De vrouw zette haar tas op tafel, ontdeed zich van haar zwarte, roodgebiesde winterjas en ging tegenover haar zitten. Ze streek met twee handen haar haar achter de oren.

"Ga zitten", zei ze tegen de zittende vrouw.

"Dank je", glimlachte ze, "je weet nog wie ik ben?"

Aleid knikte vaag. De naam lag op haar lippen.

"Je hebt mij mijn vent afgepakt, weet je nog?"

Ah, Aleid wist het weer. Ze had vanmiddag nog aan haar gedacht. Clementien Deruwe, de ex-vriendin van Boris Schothorst, met wie ze een jaar geleden die relatiegesprekken had. Clementien had haar na afloop van de therapie nog een boze e-mail gestuurd.

"Ja, dat schreef je toen, dat je zo kwaad was. Je vond me onsolidair, omdat ik niet protesteerde toen je vent voor dat andere mens koos."

Clementien glimlachte zuinig. "Toen vond ik dat. Ik vond je het grootste gemene krenge dat er op aarde denkbaar was. Achteraf heb ik je gelijk moeten geven. Niets had hem tegengehouden. Het moest en het zou! Je zei toen ook: hij komt wel weer terug, met zijn pootjes hangend. Je zei niet met hangende pootjes. Je zei: met zijn pootjes hangend."

"Dat herinner ik me niet meer", zei Aleid. Ze wilde verder eten en de krant uitlezen. Ze had op dit moment geen zin in toevalsontmoetingen met cliënten. Ze nam een paar happen van haar salade.

"Sorry", zei Clementien, haar gezicht had een zorgelijke uitdrukking gekregen, "dat ik je kom storen. Ik heb Het Centrum gebeld, maar daar zeiden ze dat je er niet was. In De Zuiderzee zat je niet, dus heb ik uiteindelijk De Noorderzon gegokt, omdat ik je daar ook wel eens naar binnen zag gaan ..."

"Tjonge, ik dacht dat je hier toevallig binnenliep. Maar je wilt me spreken? Dan stel ik toch voor dat je me morgen op Het Centrum belt en we een reguliere afspraak maken."

Clementien schudde gedecideerd haar hoofd. "Geef me tien minuten krediet", zei ze, "ik kan me voorstellen dat het niet leuk is om op je privé-terrein gestoord te worden. Maar ik doe het niet zomaar. Over tien minuten mag je me wegsturen als je vindt dat ik onterecht over de grens ben gegaan."

"Is het zo dringend?"

"Ja."

Dikke Joris kwam aanschuifelen. Hij vertrouwde het niet helemaal. Hij kende zijn Aleid. "Alles hier in orde?" vroeg hij met een veelbetekenende blik naar Clementien.

"Alles hier in orde", zei Aleid. "Behalve dan dat mijn glas leeg is. Doe mij nog maar een witte wijn en mijn vriendin hier een ...?"

"Dank je, hetzelfde graag", vulde Clementien in. Ze keek op haar horloge. "Tien minuten", zei ze. Ze bleef stil, terwijl Aleid haar bord leeg at.

"Gisteren", begon ze, "had Boris een spoedafpraak met jou. Op mijn aanraden overigens. Hij had mij gevraagd om intussen wat voor hem uit te zoeken. Dat heb ik gedaan en vanmiddag had ik een afspraak met hem, maar hij is niet komen opdagen. Hij is gisteren nog wel bij jou geweest, hoop ik?"

"Nee, volgens zijn vriendin, die ik belde, was hij vlak daarvoor naar Bosnië afgereisd."

"Maar hij wilde niet naar Bosnië ..." Clementien was geschrokken. Ze maakte ineens een verslagen indruk.

"Hij wilde niet, maar hij is toch gegaan."

Clementien schudde haar hoofd. Haar mooie, gladde gezicht leek ineens in scherven uiteen te vallen. Haar spieren deden een vergeefse poging om te voorkomen dat er tranen gingen stromen. Haar stem brak. Ze kon even geen woord meer uitbrengen.

"Hij is niet gegaan", wist Clementien na een tijdje uit te brengen, "hij is opgehaald en meegenomen."

Er stond ineens een lange man aan hun tafeltje die Aleid op de schouder tikte.

"Hallo, Aleid", zei hij toen zij opkeek. Hij had een jongensachtig gezicht met een verwaaide zwarte, hier en daar al grijzende haardos.

"Grijn! Wat een verrassing!" riep Aleid. Ze sprong verheugd op en gaf hem drie zoenen. "Dat is lang geleden. Wat leuk je weer te zien."

"Ja", riep Grijn gretig, "we moeten gauw een afspraak maken."

"Dat zou ik leuk vinden." Ze klonk niet minder gretig dan Grijn. Meer gretig misschien wel.

Grijn duwde een pubermeisje naar voren. "Mijn dochter Josien", stelde hij haar voor, "ik heb haar een etentje beloofd. En dat we samen eens serieus met elkaar gaan praten over het leven. Jij bent ook aan de praat, zie ik." Hij knikte Clementien toe en gaf haar een hand.

"Ja", knikte Aleid, "het komt nu slecht uit. We zien elkaar een andere keer. Afgesproken?"

Grijn knikte op een manier die duidelijk maakte dat hij er geen gras over zou laten groeien.

"Die staat morgen op je antwoordapparaat", glimlachte Clementien terwijl ze een traan uit haar oog veegde. "Leuke man wel, lijkt me."

Aleid knikte. Ze was even van haar à propos. Ze keek nog even naar het tafeltje waar Grijn en zijn dochter zich aan het installeren waren. "Waar waren we?" richtte ze zich weer tot Clementien. "'Ontvoerd' zei je. Daar schrik ik van. Hoezo dan? Door wie? Waarom?"

Clementien zuchtte. Ze had zichzelf weer onder controle. "Ik zal je vertellen wat er gebeurd is. Na die relatiegesprekken vorig jaar heb ik Boris lang niet meer gezien of gesproken. Maar een paar weken geleden zat hij ineens op mijn kamer met een fles rosé. Het ging niet goed tussen hem en dat mens. Hij had spijt dat hij bij me weggegaan was. Hij was bang voor haar. Dat mens zoog hem uit. Ze beroofde hem van zijn creativiteit. Ze legde hem lam. En ze zou hem vermoorden als ze erachter kwam dat hij nu bij mij zat ..." Clementien bleef een tijdje stil voor zich uitkijken. "Je kent dat soort gepraat wel, neem ik aan."

"Ja", knikte Aleid, "vooral niet te serieus nemen. Één: hem laten lullen. Twee: niet met hem naar bed gaan. Drie: hem ook niet op de divan laten slapen. Vier: hem gewoon naar zijn eigen wijf terugsturen, liefst voor de klok twaalf keer gekraaid heeft."

"Spreek je uit ervaring of heb je dat geleerd op cursus?"

Aleid lachte en reikte haar een servetje om haar tranen te deppen.

"Precies zo is het gegaan", vervolgde Clementien, "om vijf voor twaalf heb ik hem mijn kamer uitgebonjourd."

"Mooi werk!" riep Aleid enthousiast. "Ik heb het je gezegd. Hij komt terug. Maar dan ligt er de vraag of jij hem nog wel wilt hebben."

"Ik wil hem dolgraag hebben", bekende Clementien.

De gedecideerde toon verbaasde Aleid. Dat iemand zich zo zeker kon voelen over een liefde. Zelf had ze vijf jaar samengewoond met Toon, een wilde jongen, die ze, nou ja, zeg maar, getemd had, of liever gezegd, geprobeerd had te temmen. Dat het niet echt goed zat, merkte ze aan plotselinge heftige verliefde en geile gevoelens voor andere mannen. Voor de onmogelijkste mannen soms. Een van die mannen – maar zeker niet de onmogelijkste – zat nu naar haar te lonken en haast te smeken om een blik terug. Ze beloofde hem met een brede lach, en dacht terug aan die middag, een jaar geleden, dat ze samen hand in hand in een donkere hoek van een café gezeten hadden. Hij glunderde terug. Zijn dochter keek verstoord om en zou hem ongetwijfeld het verwijt gaan maken dat hij niet naar haar luisterde.

Toen ze haar eigen Toon driekwart jaar geleden vroeg wat ze volgens hem samen nog hadden, was hij zonder ook maar iets te antwoorden vertrokken. En ze had nooit meer iets van hem gehoord. Tegen een wederzijdse vriend had hij gezegd 'het ruime sop' te verkiezen.

Wat ging zijzelf doen als hij plotseling weer bij haar op de bank zat?

Haar woede luchten, jazeker. Maar daarna?

"Daarna", vervolgde Clementien haar verhaal. "bleef hij terugkomen. Bijna dagelijks. Hij was vreselijk gespannen, paniekerig, ging steeds meer drinken en er steeds slechter uitzien. Ik heb hem gedwongen een afspraak met jou te maken. Dat eerste gesprek heeft hem goed gedaan. Door jouw opdracht zijn schrikbeeld van die twee mannen aan tafel uit te tekenen, kwam hij erachter waar het vandaan kwam. Heeft hij jou dat nog door de telefoon verteld?"

"Ja, dat het over een schilderij van zijn vriendin Ivana ging en dat hij er een foto van gemaakt had die hij mij wilde laten zien."

Clementien trok haar tas te voorschijn. Ze legde een envelop op tafel. "Hier", zei ze, "kijk zelf maar."

Er gleden twee pasfoto's en een grotere foto op tafel toen Aleid de envelop leegschudde. Ze wierp een blik op de grote foto, het schilderij van Ivana, en wendde haar blik meteen af. "Jezus!" riep ze luid. "Had je me niet even kunnen waarschuwen?" Haar adem stokte. Het leek alsof ze zou stikken aan een teveel aan lucht. Het duurde even voor ze in staat was die weer uit te ademen. "Nee hoor!" riep ze, toen Clementien op de andere twee fotootjes wees. "Die bekijk ik een andere keer wel. Ik weet nu al niet meer of ik misselijk ben of dronken."

"Je hoeft niet bang te zijn. Dit zijn alleen maar gewone, leuke gezichten van de twee mannen die op het schilderij te zien zijn."

"Ik hoef ze niet te zien. Ik pas. Andere keer." Ze zuchtte nog een paar keer diep om weer bij te komen.

"Hoeft ook niet. Ik kan je gewoon vertellen wie het zijn. Maar dan schrik je ook, denk ik. Het zijn allebei voormalige minnaars van Ivana."

"Zo."

"Boris vroeg me uit te zoeken waar ze nu waren."

"En?" vroeg ze toen Clementien niet verderging. Ze zag dat het nu ook met haar weer mis was. Aleid ging naast haar zitten en legde een arm om haar schouder, niet goed meer wetend of zij nu troost zocht of gaf.

"Ik hoopte zo dat ik nog op tijd was om Boris te waarschuwen", ging Clementien verder. "Ik heb geen van deze twee jongens kunnen vinden. Deze hier, dat is Boris' voorganger bij Ivana. Zijn zus, die ik eergisteren sprak, heeft al anderhalf jaar niets meer van hem gehoord. En van deze heb ik vanmorgen de vader in Zeeland gesproken. Die heeft al drie jaar niets meer van zijn zoon vernomen."

"En jij denkt nu dat ze onder de zoden liggen en dat Boris er nu naast is gelegd? En dan niet in Bosnië, maar hier, ergens in het atelier van Ivana bijvoorbeeld? Is dat niet wat te ver gezocht? Is die Ivana tot zoiets in staat?"

"Ik weet het niet." Haar stem klonk mat.

De zware deur van het café werd opengeduwd. Koude buitenlucht werd met kracht het lokaal binnen geblazen.

"Nee. Ook dat nog!" riep Clementien toen ze omkeek. Geschrokken keerde ze haar rug naar de binnenkomer.

Aleid keek ook. Het was collega Waalko die met verwarde haren en rode wangen door de opgestoken maartse storm naar binnen gewaaid werd. Hij moest haar gezien hebben, maar ging zonder te groeten aan de bar zitten. Als hij hier was vanwege haar dan was het duidelijk niet zijn bedoeling om een en ander uit te praten en de vrede te tekenen. Eerder om haar nog eens duidelijk te laten merken dat hij buiten haar kon en meer dan tevreden was met de buitenlandse schoonheid, die thuis op hem wachtte. Hij deed maar wat hij niet laten kon. Ze wendde zich weer tot Clementien, die voorovergebogen zat met haar hoofd verborgen in haar armen.

"Is hij alleen?" vroeg ze zonder op te kijken.

"Wie?"

"Die collega van je. Waalko."

Aleid kon hem nog net zien in een van de spiegels aan de muur. "Hij zit in z'n eentje aan de bar."

"Denk je dat hij ons gezien heeft?"

"Ja. Mij wel."

"En mij? Heeft hij mij gezien en herkend, denk je?"

"Ik denk het niet. Maar hij staat nu wel ineens drie meter achter ons met grote ogen naar onze ruggen te staren."

Clementien bleef roerloos zitten.

"En nu loopt hij weer terug naar de bar."

Clementien kwam overeind en griste haar jas. "Ik moet weg."

Aleid greep haar hand en wist haar even tegen te houden. "Wil je dat ik met je meega?"

Clementien trok haar hand los en was op weg naar de deur.

"Wacht buiten op mij", riep Aleid haar na. Ze pakte haar jas, liep langs Grijn en drukte even haar hand op zijn schouder. "Tot gauw", fluisterde ze hem toe. Ze rekende af aan de bar en verdween naar buiten.